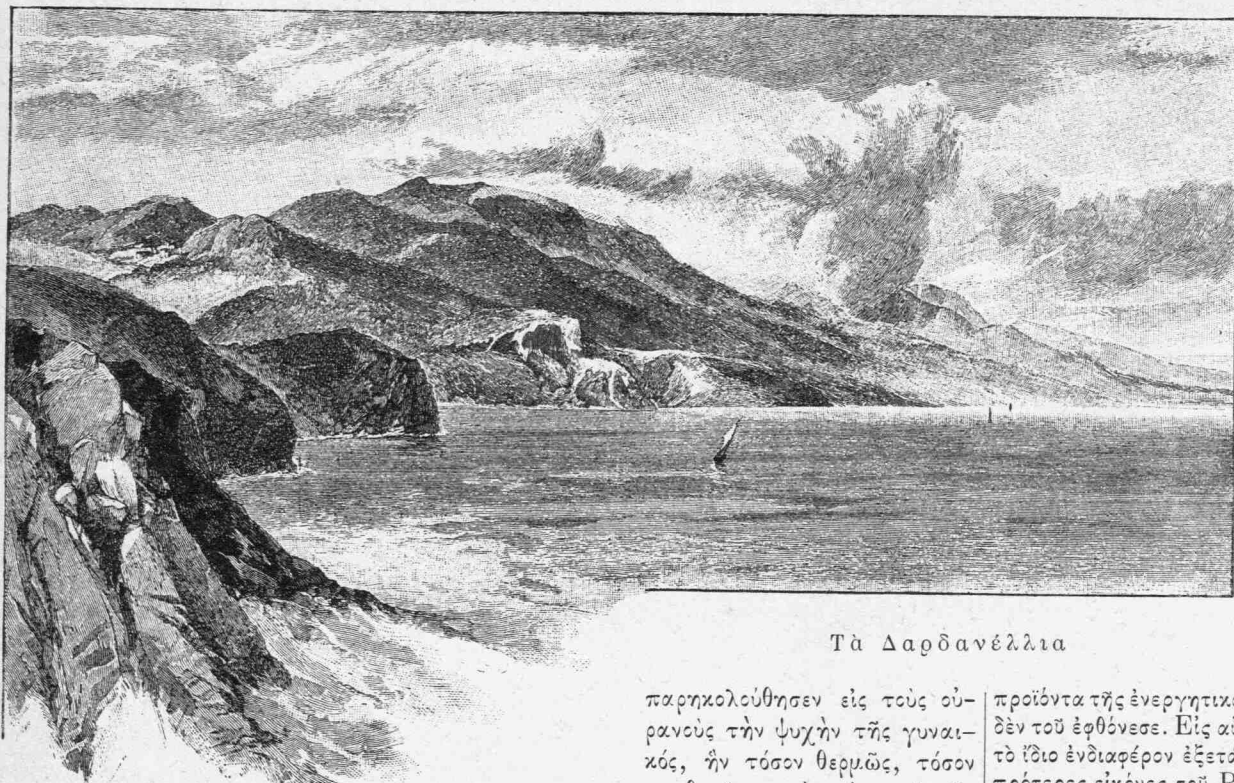

ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Τὰ Δαρδανέλλια

σύμφωνα με τοὺς κανόνες τῆς τέχνης, ὅπως αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τοὺς εἶχαν πλάσῃ μελετώντας τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων. Καὶ τὲς νεώτερες γλῶσσες γενικῶς ἐκαταφρονοῦσαν καὶ ἐστοχάζονταν πῶς εἶναι καὶ αὐτὲς ὀλιγώτερο εὐγενικὲς ἀπὸ τὲς ἀρχαίες. Ἀλλὰ τέλος τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα ἐδυνήθηκε νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς φραγμούς, ποὺ τοῦ ἐμπόδιζαν τὸ δρόμο πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ διψασμένο νὰ γνωρίσῃ ἐντελῶς τὸν ἑαυτοῦ ἀρχισε νὰ ἐξετάζῃ μετὰ μεγάλο ἐνδιαφέρον καὶ σέβας ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ

παρηκολούθησεν εἰς τοὺς οὐρανούς τὴν ψυχὴν τῆς γυναικός, ἣν τόσον θερμῶς, τόσον σταθερῶς, καὶ τόσον ἀγνῶς εἶχεν ἀγαπήσει. Πενθίμως ἐ-

πετερώθη ἡ Μοῦσα του. Καὶ ἐνῶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐφύτευεν ὀδύνης ἄνθη ἐπὶ τῷ θανάτῳ της, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπότιζον ἀμέσως μετὰ δάκρυά των τὰ σεμνὰ ταῦτα τῆς πενθίμου Ποιήσεως ἄνθη! Συνέχων τοὺς ὁλολυγμούς του, πιέζων τὸ τραῦμα τῆς εὐγενούς καρδιάς του, ἀπῆλθε παρὰ τὸ φέρετρον τῆς Βικτωρίας Κολώννα ὅπως τὸ ὕστατον ἴδῃ τὸ πρόσωπόν της, πρὶν ἢ παραδοθῇ εἰς τοῦ τάφου τὸ ἀχόρταστον καὶ μελανὸν στόμα. Εἰσῆλθε τὴν εἶδε νεκράν, καὶ ἡ ὠχρότης τοῦ εὐγενούς προσώπου του ἐγένετο πελιδνὴ.

Ἐκυψε καὶ εὐσεβάστως ἠσπασθὴ τὴν ψυχρὰν χεῖρα της. . . Ἦτο τὸ μόνον, τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὕστατον φίλημα ὅπερ τὰ σεμνὰ καὶ παρθενικὰ χεῖλη του ἐδίδον ἐν τῇ ζωῇ.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΑΓΝΑΔΑΤΤΑ

Ποίημα Ἰνδικό.-Μετάφρ. Α. Ν. Κεφαλληνοῦ.

Προοίμιον τοῦ Μεταφραστοῦ.

Ἐπέρασε πλέον ὁ καιρὸς, ποὺ εἰς τὴν τέχνην καὶ εἰς τὴν ποίησιν μόνον τὸ ὥραϊο καὶ τὸ τέλειο ἐξετάζαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐσυνήθιζαν νὰ κρίνουν καὶ τὰ ἔργα τῆς τέχνης καὶ τὰ γεννήματα τῆς φαντασίας μετὰ τὰ παραδείγματα τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος καταφρονώντας καὶ ὀνομάζοντας βάρβαρα, ὅσα δὲν ἦσαν σύμφωνα μετὰ τοὺς κανόνες αὐτῆς. Ὡστε πολλὰ ἔξοχα ἔργα νεώτερα εἶχαν μείνῃ γιὰ πολὺν καιρὸ ἀγνωστα καὶ καταφρονεμένα, γιὰτὶ οἱ σοφοὶ κριτικοὶ εὗρισκαν πῶς δὲν ἦταν

προϊόντα τῆς ἐνεργητικότητος του, ὅσα ὁ καιρὸς δὲν τοῦ ἐφθόνεσε. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασία του μετὰ τὸ ἴδιο ἐνδιαφέρον ἐξετάζει μίαν ἀπὸ τὲς λαμπρότερες εἰκόνες τοῦ Ραφαήλ καὶ ἑνα ἄμορφο σχεδιάσματῶν χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων, ποὺ τύχη νὰ ἀνακαλύψῃ εἰς τὲς κατακόμβες τῆς Ρώμης, μία ραψωδία τοῦ Ὀμήρου καὶ ἑνα τραγοῦδι καμμιᾶς φυλῆς ἀγρίων, ποὺ νὰ ψάλλῃ τὲς δόξας τοῦ ἀρχηγοῦ της· γιὰτὶ εἰς κάθε προϊόν του ἀναγνωρίζει μίαν ἰδιαίτην κατάστασιν τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀπαράλλαχτα ὅπως ἑνας ἄνθρωπος κάπως ἡλικιωμένος ἤθελε ἀκούσῃ μετὰ μεγάλην περιέργειαν καὶ πόθον, ἂν ἐτύχαινε νὰ τοῦ διηγηθῇ κανεὶς τί ἐσυνήθιζε νὰ κάνῃ εἰς τὰ μικρά του χρόνια. Αὐτὴ ἡ σημερινὴ τάσις τοῦ πνεύματος, ποὺ ὀνομάζεται ἱστορικὴ, εἶναι τὸ κυριώτερον γνώρισμα τοῦ αἰῶνός μας, καὶ εἰς αὐτὴν χρεωστούμε τὴ μεγάλην πρόδοον, ποὺ ἔκαμαν εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ διάφορες ἐπιστήμες. Δὲν θέλει λοιπὸν φανῇ παράξενον, ἐλπίζομε, εἰς τοὺς ἀναγνώστες μας, καὶ δὲν θὰ μᾶς ὀνομάσουν γι' αὐτὸ βαρβάρους ἂν, λησμονώντας γιὰ λίγο τοῦλάχιστον τὴν κλασσικὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν ἀρχαία σεβαστὴ γραμματικὴν, ποὺ κατήντησε νὰ εἶναι ὁ μόνος σκοπὸς τῆς διδασκαλίας εἰς τὰ σχολεῖά μας, προσπαθῶσιν μετὰ τὴν καταφρονεμένη ζωντανὴ γλυκεῖά μας γλῶσσαν νὰ τοὺς κάμωμε νὰ γνωρίσουν κάπως τὸν κόσμον τῆς Ἰνδίας. Ὁ κόσμος αὐτός, ἂν καὶ ἔχει τόση διαφορὰ ἀπὸ τὴν κλασσικὴν ἀρχαιότητα εἶναι ὅμως μετὰ αὐτὴν τόσο στενὰ δεμένος, ποὺ, ὅταν ἐγνωρίσθη καὶ ἐμελετήθη εἰς τὴν Εὐρώπῃ, ἔκαμε νὰ προσδεύσῃ ἡ φιλολογία μετὰ βήματα γίγαντος καὶ νὰ γεννηθοῦν δύο ὅλως διόλου νέοι κλάδοι τῆς ἐπιστήμης· ἡ συγκριτικὴ γραμματικὴ καὶ μυθολογία.

Προσφέρομε λοιπὸν σήμερον μεταφρασμένο ἑνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἐπεισόδια τοῦ ἐπικοῦ ποιήματος Ῥαμᾶϊανα, ὅπου περιγράφονται παθητικώτατα τὰ πλέον τρυφερά αἰσθήματα τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐπικά ποιήματα τῆς Ἰνδίας εἶναι δύο κυρίως τὸ Μαχαδάρα καὶ τὸ Ῥαμᾶϊανα, ὅμως σιμὰ εἰς αὐτὰ ὑπάρχουν καὶ πληθὺς ἄλλα ἰδίως τὰ δεκαοχτὼ Πουράνα, ποὺ περιέχουν θησαυροὺς ἀρχαίων λόγων (sagen) ἀλλὰ ὡς ἔργα τέχνης δὲν

τῇ γῇ πρὸς ἑνὰ ἄνδρα νεκρὸν ὑπὸ τὸ χῶμα. Ἐν τῇ γῇ, ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲν ἡγάπα, οὐδὲν ἤθελε νὰ προσέξῃ ἡ Βικτωρία. Οὕτω ὁ μόνος, ὁ φλογερός, ὁ βαθύς, ὁ κρυσταλλώδης καὶ πάναγνος ἔρωσ τοῦ Μιχαήλ-Ἀγγέλου πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτὴν, τὴν ὑπερήφανον καὶ εὐγενῆ, ὑπῆρξε κατὰ τοῦτο ἀτυχὲς καθόσον δὲν ἔτυχε τῆς εὐτυχούς ἐκείνης καὶ εὐλόγου ἀνταποδόσεως. Καὶ ἐν τῇ σιωπῇ ὅμως τοῦ Μοναστηρίου ἔβλεπεν αὐτὴν ἐνίοτε ὁ Μιχαήλ-Ἀγγέλως καὶ ἡ ψυχὴ του, ἡ οὐδέποτε ἔκτοτε ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς μορφῆς της, συνεκικατοραγδασιότερον, καὶ φλογερωτέρα ἡ ἀγνή Μοῦσα προσήρχετο ὁδηγοῦσα τὴν διάνοιαν καὶ τὴν χεῖρά του εἰς σεμνὴν ποίησιν, εἰς τὴν μνήμην της ἀφιερουμένην. Οὐτε εἰς τὴν σμίλιν, οὐτε εἰς τὸν χρωστῆρα τοῦ Μιχαήλ-Ἀγγέλου ἔστερξε ποτὲ ἡ Βικτωρία Κολώννα νὰ παράσχῃ εὐτυχὴ ἐνασχόλησιν. Ὁ μέγας καλλιτέχνης ἐπόθει νὰ ἐγείρῃ τὸ ἀγαλμὰ της, νὰ γράψῃ τὴν εἰκόνα της περισώζων διὰ τοὺς μεταγενεστέρους τὴν σεμνοπρεπῆ καλλονὴν της, καὶ εἰσὶν εἰς δικαιολογούμενος διατὶ τόσον παρὰφύρως ἡγάπησεν αὐτὴν. Ἀλλ' ἡ Βικτωρία ἤρνεϊτο. Καὶ διὰ τὰς ἐκλεκτάς φύσεις ἡ ἄρνησις ὑπάρχει εὐγενῶν, ὅσον καὶ ἂν τραυματίζῃ τὴν ψυχὴν, εἶναι θέλησις καὶ ἐντολή, εἰς ἣν ὑπακούει τις, καίτοι ὑπακούων στενάζει, ἀλγῶν ἐν τῷ κρυπτῷ.

Ὅταν ἤκουσε τὴν εἰδήσιν τοῦ θανάτου της, ὁ Μιχαήλ-Ἀγγέλως, διανοίας καὶ καρδίας κολοσσός, ἐλιποθύμησε. Δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς του, ἀπὸ τοῦ στήθους του ὤρμησαν λυγμοί, καὶ ἡ ψυχὴ του ἀναλαβοῦσα τὸν γνώριμον αὐτῇ δρόμον